

AVH

Katja Kangas

Mikä on AVH

- Aivoverenkiertohäiriö (AVH) aiheuttaa aivojen toimintahäiriön -> esim. motorisia tai kielellisiä vaikeuksia
- Aivot säätelevät ihmisen toimintaa -> AVH:n aiheuttaman kudosaivourio vaikuttaa monin tavoin sairastuneen toimintakykyyn
- AVH seuraukset ovat yksilölliset ja riippuvat vaurioalueen sijainnista ja laajuudesta
- Aivoverenvuoto
- Aivoverisuonitukos eli aivoinfarkti
- TIA, ohimenevä aivoverenkiertohäiriö

AVH:n oireet

- Halvausoireet: yleensä toispuoleinen käden ja/tai jalan voima- ja/tai tuntoheikkous
- Suupielen roikkuminen
- Puhehäiriö
- Näköhäiriö: molemmilla silmillä nähtävät kaksoiskuvat tai näkökentän puutokset
- Tasapainohäiriö, kävelyvaikeus ja huimaus yhdessä

AVH:n haitat

- Kudosvaurio vaikuttaa monin tavoin psyykkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn
- Pysyvät/ohimenevät halvausoireet, tuntepuutokset, kielelliset häiriöt (afasia), hahmottamisen häiriöt, neglect, muistihäiriöt, voimakas väsymys, tahdonalaiset liikkeet eli apraksia, nielemisvaikeudet, oiretiedostuksen puutteellisuus
- AVH vas. puolella aiheuttaa oireita kehon oik. puolelle sekä esim. puheen tuottamisen ja ymmärtämisen vaikeutta eli afasiaa
- AVH oik. puolella aiheuttaa oireita vas. puolelle esim. neglect-oiretta

Afasia

- Afasiassa aivojen kielellisen verkoston toiminta häiriintyy
- Oireita ovat erilaiset puheen tuottamisen, puheen ymmärtämisen, lukemisen ja kirjoittamisen vaikeudet
- Afasia vaikeuttaa keskustelua ja ajatusten vaihtamista
- Vuorovaikutustilanteet muiden kanssa voivat olla turhauttavia
- Afasia on ongelma viestinnässä, ei henkilön kyvyssä ajatella. Ajatusten muuttaminen itsenäisesti johonkin symboliseen muotoon (sana, ele, kuva, kirjoitettu sana jne.) on häiriintynyt.

AVH:sta toipuminen

- AVH:n sairastuu Suomessa vuosittain n. 25 000 henkilöä
- Noin yksi neljännes AVH-potilaista on alle 65-vuotiaita – Työikäisistä, jotka selviytyvät hengissä akuutista vaiheesta, kolmasosa palaa takaisin työelämään
 - Noin 40% menehtyy vuoden sisällä sairastamisesta
 - Arviolta 10% jää niin huonokuntoisiksi, ettei kuntoutus ole mahdollista
 - 10% toipuu nopeasti oireettomiksi
 - 40% tarvitsee moniammatillista lääkinällistä kuntoutusta

Kuntoutus

- Tavoitteena kudoksen vaurion aiheuttaman vajaatoiminnan korjaaminen ja sen aiheuttaman haitan saaminen niin vähäiseksi kuin mahdollista
- Tärkeää on myös potilaan ja hänen lähiomaistensa sopeutumisen tukeminen
- Fysio-, toiminta- ja puheterapiaa, neuropsykologinen kuntoutus

Lähihoitajan toteuttama kuntoutus

- Asento- ja liikehoito -> edistää kehon aistimuksia ja ehkäisee vartalon ja raajojen toimintahäiriöitä
- Ärsykeitä halvaantuneelle puolelle, aktivoidaan halvaantunutta puolta aistiärsykkeillä (potilassängyn sijoittelu suhteessa esim. oveen, yöpöytään tai ikkunaan, ruokailutilanteet)
- Huomioi symmetria kaikissa siirroissa ja liikkumisessa
- Myös halvaantuneen puolen käyttö päivittäisissä toimissa (pukeminen, peseytyminen, ruokailu)
- Vältettävä halvaantuneesta raajasta vetämistä, spastisuuden lisääntymistä